



LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTISUUNNITELMA 2021 - 2025

Sisältö:

1. LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTISUUNNITELMA
  
2. POHJOIS-SAVON HYVINVOINTIALUEEN PALVELUT LAPSILLE, NUORILLE JA LAPSIPERHEILLE
  
3. RAUTALAMMIN KUNNAN SIVISTYSPALVELUT – KASVATUS JA KOULUTUS
  - 3.1 VARHAISKASVATUS
    - 3.1.1 Varhaiskasvatus- ja esiopetuspalvelut
    - 3.1.2 Yksityisen hoidon tuki
    - 3.1.3 Lapsen hyvinvointi
    - 3.1.4 Lapsen kehityksen ja oppimisen tuki
    - 3.1.5 Kehittäminen
  - 3.2 KOULUTOIMI
    - 3.2.1 Oppilas- ja opiskelijahuolto
    - 3.2.2 Oppilas- ja opiskelijahuollon resurssit
      - Tukiopetus
      - Erityisopetus
      - Opinto-ohjaus
    - 3.2.3 Oppilaskuntatoiminta
    - 3.2.4 Opetusjärjestelyt
    - 3.2.5 Kodin ja koulun yhteistyö

3.2.6 Koulun aamu- ja iltapäivätoiminta

3.2.7 Tukioppilastoiminta

3.2.8 Nuorten keskuudessa kouluilla tehtävä kriisityö

3.2.9 Kehittäminen

### 3.3 KULTTUURI JA VAPAA-AIKA - VAPAA-AIKATOIMEN PALVELUT JA JÄRJESTÖTYÖ

3.1 Nuorisotoimi

3.2 Liikuntatoimi

3.3 Etsivä nuorisotyö

3.4 Kehittäminen

3.5 Kirjastotoimi

3.6 Kulttuuritoimi

#### 3.4 Kolmannen sektorin toimijat

Rautalammin seurakunta

Sisä-Savon kansalaisopisto

Kuopion konservatorion Suonenjoen toimipiste

MLL

RautU

Muut järjestöt

## 4. PÄÄTÖKSENTEKO

## 5. SEURANTA JA ARVIOINTI

### LÄHTEET

### LIITTEET

Liite 1 Rautalammin kunnan hyvinvointisuunnitelma

Liite 2 Perhepalveluopas

Hyvinvointilautakunta 1.6.2022 §XX

Kunnanvaltuusto pvm 14.6.2022 §XX

## **1.LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTISUUNNITELMA**

Lapsen ja nuoren hyvinvoinnin taustalla on hyvinvoiva perhe. Yhteistyö huoltajien kanssa perustuu tasavertaisuuteen, luottamukseen, avoimuuteen ja toisen kunnioittamiseen kaikilla yhteistyöverkostoilla. Lapsen ja nuoren kokonaisvaltaista hyvinvointia tuetaan lapsen tai nuoren iän ja kehitysvaiheen mukaisesti ja hänen perustarpeistaan huolehditaan. Tämä suunnitelma on laadittu tukemaan näiden tavoitteiden toteutumista.

Lastensuojelulaki (417/2007) 12 §:

”Kunnan tai useamman kunnan yhdessä on laadittava lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi ja lastensuojelun järjestämiseksi ja kehittämiseksi kunnan tai kuntien toimintaa koskeva suunnitelma, joka hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Suunnitelma on otettava huomioon kuntalain (365/1995) 65 §:n mukaista talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa.”



### **Työryhmän työskentely**

Rautalammin kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman valmistelusta vastaa LanuLape -ohjausryhmä, joka muodostettiin Lasten ja nuorten hyvinvointi- sekä Lapsi- ja perhepalveluiden työryhmistä. Ohjausryhmä kokoontuu kaksi kertaa vuodessa. Varsinaisten ohjausryhmän kokousten lisäksi Lasten ja nuorten LanuLape –tiimi, ns. rukkaryhmä kokoontuu kerran kuukaudessa. Kokouksien välillä ohjausryhmän edustajat tekevät suunnitelman päivitystyötä ja järjestävät työkokouksia omalta hallinnonalaltaan tarvittavan tiedon aikaansaamiseksi ja keräämiseksi. Jokainen ohjausryhmän jäsen vastaa myös käytännön työn toteuttamisesta omissa hallintokunnassaan. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman liitteeksi tuleva Rautalammin kunnan perhepalveluopas päivitetään myös vastaamaan tämänhetkistä palveluntarjontaa. Perhepalveluoppaassa esitellään perheiden käytettävissä olevat hyvinvointipalvelut Rautalammissa, joita perhe voi tarvita erilaisissa elämäntilanteissa.

## Rautalampi pähkinänkuoressa

Rautalampi sijaitsee Pohjois-Savon maakunnan lounaisosassa rajoittuen lännessä Keski-Suomen ja etelässä Etelä-Savon maakuntiin. Naapureita ovat Suonenjoen ja Pieksämäen kaupunki sekä Hankasalmen, Konneveden, Vesannon ja Tervon kunnat. Kunnassa asuu 3 041 ihmistä, ja sen pinta-ala on 761,99 km<sup>2</sup>, josta 223,03 km<sup>2</sup> on vesistöjä. Väestötiheys on 5,64 asukasta/km<sup>2</sup>.

## Lapset ja nuoret Rautalammilla

Ikä v.	Lukumäärä
0-3	54
4-6	57
7-12	153
13-15	96
16-18	121
19-24	105

Tilastokeskus 31.12.2022 tilanteen mukaan

<https://pxdata.stat.fi:443/PxWeb/sq/c2baaefb-ab23-485e-a90c-2edd1c942ca7>

## **2. POHJOIS-SAVON HYVINVOINTIALUEEN PALVELUT LAPSILLE, NUORILLE JA LAPSIPERHEILLE**

Hyvinvointialue kuvaa tarjoamansa palvelut omissa palveluoppaissaan.

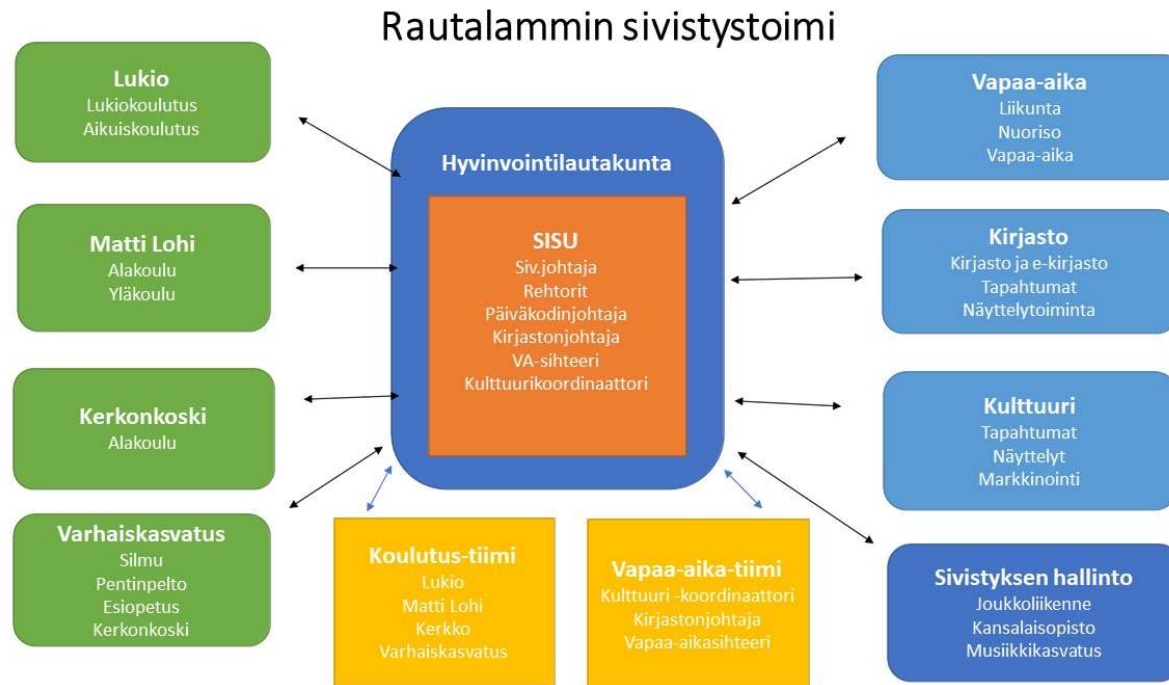
Alla olevien linkkien kautta pääset hyvinvointialueen tuottamien, lapsille, nuorille ja perheille tarkoitettujen palvelujen äärelle:

<https://pshyvinvointialue.fi/lapsiperheiden-palvelut>

<https://pshyvinvointialue.fi/lasten-nuorten-ja-perheiden-palvelut>



### 3. RAUTALAMMIN KUNNAN SIVISTYSTYSPALVELUT



#### 3.1 VARHAISKASVATUS

##### 3.1.1 Varhaiskasvatus- ja esiopetuspalvelut

Varhaiskasvatus sisältää päiväkotitoiminnan, esiopetuksen ja perhepäivähoidon eri toimintamuotoineen. Lapsen erityispiirteet huomioivalla ja kannustavalla kasvatuksella, pyritään kasvattamaan tasapainoisia, omat vahvuutensa tunnistavia ja muuttuvissa tilanteissa pärjääviä ihmisiä, joilla on vahvat juuret ja kantavat siivet elämää varten. Toiminta painottuu **ongelmien** ennaltaehkäisyyn.

Kirkonkylällä päiväkotitoiminta ja **Pentinpellon esikoulu** muodostavat kokonaisuuden, missä toimivat 6 –vuotiaiden lasten esiopetus- sekä varhaiskasvatusryhmät. Perhepäivähoidon toimintamuotoina ovat hoitajan kotona tapahtuva perhepäivähoito, ryhmäperhepäivähoito Satakieli ja yksityyppinen perhepäivähoito.

Kerkonjoen koululla toimii esi–2-yhdysluokka. Kerkonjoen koulun tiloissa toimii ryhmäperhepäivähoito Satakieli, missä järjestetään myös täydentävää varhaiskasvatusta.

### **Varhaiskasvatus**

Varhaiskasvatus on lakisääteinen yhteiskunnallinen palvelu. Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Kunnan on järjestettävä tässä laissa säädettyä varhaiskasvatusta siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. (varhaiskasvatuslaki 540/ 2018: § 2, §5.) Varhaiskasvatusta suunniteltaessa, järjestettäessä tai tuotettaessa ja siitä päätettäessä on ensisijaisesti huomioitava lapsen etu (varhaiskasvatuslaki 540/ 2018: § 4).

Rautalammin varhaiskasvatusta ohjaa Rautalammin kunnan varhaiskasvatussuunnitelma, joka esiopetussuunnitelman ja perusopetuksen opetussuunnitelman kanssa muodostaa lapselle ehjän kasvun, kehityksen ja oppimisen kokonaisuuden.

### **Esiopetus**

Lakisääteiseen vähintään 700 tuntia vuodessa kestävään maksuttomaan esiopetukseen ovat oikeutettuja kaikki lapset vuotta ennen oppivelvollisuuden alkua. Esiopetuksen maksuttomuus toteutui lisäksi kaksivuotisen esiopetuksen kokeiluryhmässä, mikä aloitti syksyllä 2021 ja päättyy keväällä 2024 (viimeinen ryhmä nyt esiopetuksessa). Lukukausi noudattaa pääosin perusopetuksen toiminta-aikoja. Esiopetuksessa olevien lasten on mahdollista hakea täydentävää varhaiskasvatusta. Rautalammin kunnan esiopetussuunnitelma sekä kaksivuotisen esiopetuksen kokeilun opetussuunnitelma ohjaavat esiopetustoimintaa. Lapselle laaditaan henkilökohtainen esiopetussuunnitelma yhdessä lapsen ja huoltajien kanssa.

Varhaiskasvatus ja esiopetus toimivat kiinteänä osana kunnan perhekeskustoimintamallia.



### 3.1.2 Yksityisen hoidon tuki

Vanhemmat voivat järjestää alle kouluikäisen lapsen hoidon yksityisen hoidon tuella. Lasten yksityisen hoidon tukeen kuuluu **hoitoraha** sekä perheen tulojen perusteella **hoitolisä**. Molemmat maksetaan erikseen jokaisesta tukeen oikeuttavasta lapsesta. Tukea haetaan Kelan kautta ja se

maksetaan vanhempien valitsemalle yksityisen hoidon tuottajalle. Rautalammin kunnassa on tällä hetkellä yhden hoitajan yksityinen perhepäivähoito, joka tuottaa varhaiskasvatuspalveluja palvelurahalla.

### 3.1.3 Lapsen hyvinvointi

Päivittäiset kohtaamiset tuonti- ja hakutilanteissa mahdollistavat luontevat kuulumistenvaihdot. Koteihin pidetään yhteyttä Daisyn, sähköpostin, whatsapp:n, tiedotteiden ja puheluiden avulla. Varhaiskasvatuksella ja esiopetuksella on käytössä Facebook ja Instagram. Vuosittaiset huoltajaillat myös etäyhteyksien kautta lisäävät osallistumisaktiivisuutta. Lisäksi huoltajien osallisuus toteutuu myös varhaiskasvatuksen asiakasraadissa, joka kokoontuu 2–3 kertaa vuodessa.

Perheen kanssa laaditaan yhdessä lapsen **varhaiskasvatussuunnitelma** (vasu) toimintakauden alussa. Vasuun kirjataan lapsen kasvun, kehityksen, oppimisen ja tuettavien asioiden tavoitteet sekä niiden seurantasuunnitelma. Lapsen ja perheen asioista keskustellaan laajemmin vähintään kaksi kertaa vuodessa vasu –keskustelujen yhteydessä.

Varhaiskasvatuksessa on käytössä **Lapset puheeksi -menetelmä**. Lapset puheeksi –keskustelu käydään lapsen aloitettua varhaiskasvatuksessa, usein vasukeskustelun yhteydessä sekä aina tarvittaessa ja kaikkien 5 –vuotiaiden lasten perheiden kanssa. Lisäksi käytössä on ns. **Yhdessä -aika**, mikä perustuu kynnyksettömään yhteydenottoon. Monialainen tiimi on valmiina kokoontumaan sovitusti perheen kanssa viimeistään kahden viikon sisällä.

Varhaiskasvatuksessa tehdään luontevaa ja varhaiseen puuttumiseen perustuvaa monialaista yhteistyötä mm. lastenneuvolan terveydenhoitajan, kasvatus- ja perheneuvolan, esi- ja perusopetuksen, nuorisotoimen sekä sosiaali- ja kulttuuritoimen kanssa.

### 3.1.4 Lapsen kehityksen ja oppimisen tuki

Lapsi voi tarvita tukea muun muassa kasvuunsa, kehitykseensä ja oppimiseensa. Tuen tarpeen havaitseminen edellyttää, että lapsi ja hänen kehityksensä tunnetaan, sillä tarve voi ilmetä eri ympäristöissä ja eri tilanteissa. Huolen tunnistaminen ja puheeksi ottaminen pyritään tekemään mahdollisimman varhain. Lapsen tuen tarve arvioidaan yhdessä lapsen vanhempien/hoitajien, kasvatushenkilöstön ja asiantuntijoiden kanssa. Keskusteluissa sovitaan varhaiskasvatuksen tukitoimien käytöstä päivittäisissä tilanteissa niin, että vanhemmille ja henkilöstölle muodostuu yhteinen käsitys asioista. Sovitut asiat varhaisen tuen tarpeesta kirjataan tuen kolmiportaisuuden mukaan lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Esioppilaiden tuki kirjataan Wilma -järjestelmään ja lapsen esiopetuksen suunnitelma (LEOPS) Daisy -järjestelmään.

Suunnitelmissa määritellään lapsen vahvuudet, tuen tarve ja menetelmät. Tavoitteiden toteutumista seurataan ja arvioidaan sovitusti toimintakauden aikana. Ensisijainen tukimuoto on suunnitella varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toiminta ja oppimisympäristö lapsen tarpeita tukevaksi. Suunnittelussa huomioidaan erityispedagoginen tieto ja osaaminen. Varhaiskasvatuksen erityisopettaja työskentelee yhdessä lapsen hoitajien, varhaiskasvatushenkilöstön ja muiden yhteistyötahojen kanssa.

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen henkilöstöä sitoo palveluksessa ollessaan lastensuojelulain 25§:n mukaan ilmoitusvelvollisuus. Mikäli henkilöstö on huolissaan lapsen kehityksestä tai hänen kasvuolosuhteistaan, on heidän tehtävä lastensuojeluilmoitus.

### **3.1.5 Kehittäminen**

Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa keskitytään laadun kehittämiseen, lasten ja hoitajien osallisuuden lisäämiseen sekä erilaisten tuen tarpeiden yksilölliseen huomioimiseen. Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa painopistealueita ovat:

- 1) Pedagoginen kehittäminen: Painopistealueina pedagogiset käytänteet ja pedagoginen johtajuus
- 2) Hyvinvoinnin edistäminen: lasten ja perheiden, työntekijöiden
- 3) Viestintä ja tiedottaminen/vuorovaikuttaminen: sisäinen ja ulkoinen viestintä

## 3.2 RAUTALAMMIN KUNNAN KOULUTOIMI

Rautalammin kunnassa Matti Lohen yhtenäiskoulu, joka toimii kirkonkylän keskustassa, antaa opetusta luokille 0–9 ja Kerkonjoen koulu, joka antaa opetusta luokille 0–6. Toisen asteen koulutuksesta Rautalammilla vastaa Rautalammin lukio. Yleislukio-opintojen lisäksi koulussa voi halutessaan suorittaa ratsastuksen ja teatteri-ilmaisun opintoja.



### 3.2.1 Opiskeluhoolto

Opiskeluhoollon ohjausryhmä vastaa Rautalammin kunnan opiskeluhoollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja oppilas- ja opiskelijahuollon tarpeen kartoittamisesta sekä toiminnan arvioinnista. Ryhmän puheenjohtajana toimii sivistys- ja hyvinvointijohtaja. Ohjausryhmä luo raamit koulukohtaisten monialaisten opiskeluhooltoryhmien toiminnalle. Koulukohtaisten monialaisten opiskeluhooltoryhmien puheenjohtajana on rehtori.

Koulukohtainen yhteisöllinen opiskeluhooltoryhmä vastaa koulujen opiskeluhoollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Ryhmän keskeinen tehtävä on kouluyhteisön hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen opiskeluhoollon toteuttaminen ja kehittäminen. Opiskeluhoolltoa toteutetaan sekä yhteisöllisenä että yksilökohtaisena opiskeluhoolltona. Yhteisöllinen opiskeluhoolto on osa oppilaitosten toimintakulttuuria ja toimia, joilla edistetään oppilaiden ja opiskelijoiden osallisuutta ja oppimista sekä fyysistä, psyykkistä että sosiaalista hyvinvointia.

Koulukohtaisen yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän toiminnasta tiedotetaan kunkin lukuvuoden alussa huoltajille ja koulujen henkilökunnalle. Koulu yhteisön hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyvistä asioista tiedotetaan myös lukuvuoden aikana.

Rautalammin kunnan opiskeluhoollon suunnitelmien kokonaisuus muodostuu kolmesta suunnitelmasta, jotka yhdessä ohjaavat opiskeluhoollon suunnittelua ja toteutusta.

1. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, johon on kirjattu opiskeluhoollon koskeva osuus.
2. Paikalliseen opetussuunnitelmaan sisältyvä kuvaus opiskeluhoollon
3. Kunnan (opetuksen järjestäjän) opiskeluhoollon suunnitelma

### 3.2.2 Opiskeluhoollon resurssit Rautalammillä

Opiskeluhoollon henkilöstö on Pohjois-Savon hyvinvointialueen henkilöstöä; hyvinvointialue vastaa toiminnasta.

1. koulukuraattori: peruskoulu 2 pv/vko, lukio 1 pv/vk (ok)
2. koulupsykologin palveluita 1 päivä viikossa; palvelun kilpailutus käynnissä, uusi palveluntarjoaja aloittaa syksyllä 2024
3. kouluterveydenhoitaja : peruskoulu 4pv/vko, lukio 1 pv/vko (ok)
4. koululääkäri: 3h/vko
5. psykiatrinen sairaanhoitaja: yläkouluikäiset/lukio, 1 pv/vko kesäkuuhun 2025 saakka

**Tukiopetus.** Tukiopetusta annetaan oppilaalle, joka on tilapäisesti jäänyt jälkeen opinnoissaan ja tarvitsee yksilöllistä ohjausta. Jokaiselle oppilaalle on taattava subjektiivinen oikeus saada tukiopetusta. Tukiopetusta voi antaa oma luokanopettaja, aineenopettaja tai erityisopettaja.

**Erityisopetus.** Kunnassa on kaksi erityisopettajaa ja kaksi erityisluokanopettajaa. Tavoitteena on oppimisen ongelmien varhainen toteaminen ja oikea-aikaisen tuen antaminen. Erityisopettaja antaa tukea sekä yleisen, tehostetun että erityisen tuen vaiheissa (kolmiportainen tuki), ja vastaa erityisen tuen päätöksen jälkeisestä toiminnasta (oppimissuunnitelma, HOJKS).

**Opinto-ohjaus.** Kaikki opettajat ohjaavat oppilasta oppiaineiden opiskelussa ja auttavat häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja oppimisen valmiuksiaan sekä ennaltaehkäisevät opintoihin liittyvien ongelmien syntymistä. Jokaisen opettajan tehtävänä on oppilaiden persoonallisen

kasvun, kehityksen ja osallisuuden tukeminen. Opinto-ohjaaja antaa luokkamuotoista ohjausta opinnoissa ja jatko-opinnoissa sekä yksilöllisenä ohjauksena. Lisäksi kussakin aineessa aineenopettaja antaa ohjausta omassa oppiaineessaan.

### **3.2.3 Oppilaskuntatoiminta**

Perusopetuslain mukaan jokaisessa koulussa tulee järjestää oppilaskuntatoimintaa, jonka tarkoituksena on lisätä oppilaiden osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia koulussa. Perusopetuksessa oppilaat ja lukiossa opiskelijat valitsevat keskuudestaan edustajat oppilaskunnan hallitukseen. Hallituksen tehtävänä on toimia oppilaiden ja opiskelijoiden edunvalvojana sekä linkkinä opettajien ja rehtorien suuntaan ja järjestää erilaisia tapahtumia. Oppilas- ja opiskelijakunta tekee vuosittain toimintasuunnitelman. Se ohjaa toiminnan kehittämistä, organisointia ja arviointia. Oppilas- ja opiskelijakunnan toimintaa ohjaa yksi kunkin koulun opettajista. Matti Lohella oppilaskuntatoimintaa ohjaa yksi opettaja alakoulun puolella ja yksi opettaja yläkoulun puolella.

### **3.2.4 Opetusjärjestelyt**

Koulujen toimintaa ohjaavat lainsäädäntö, paikallinen opetussuunnitelma ja henkilökunnan kullekin lukuvuodelle laatima toimintasuunnitelma (lukuvuosisuunnitelma). Opetusjärjestelyjen suunnittelusta, toteutuksesta ja arvioinnista vastaa koulun rehtori. Kaikissa kouluissa johtaminen on jaettava ja rehtorin tukena arjen johtamistyötä tehdään tiimeissä.

### **3.2.5 Kodin ja koulun yhteistyö**

Kodin ja koulun yhteistyöstä vastaa rehtori. Ryhmänohjaajien ja luokanopettajien tehtävä on hoitaa päivittäistä yhteydenpitoa huoltajiin. Säännöllisesti pidettävät vanhempainillat ovat osa kodin ja koulun yhteistyötä. Vanhempain vartit pidetään ainakin 1-, 4- ja 7-luokkalaisten vanhemmille ja aina luokanopettajan/-ohjaajan vaihtuessa. Koteihin pidetään yhteyttä Wilman, sähköpostin, koulujen kotisivujen, tiedotteiden ja puheluiden avulla. Yhteistyökumppaneina toimivat myös seurakunnat, nuorisotoimi, MLL ja urheiluseurat.



### **3.2.6 Koulun aamu- ja iltapäivätoiminta**

Matti Lohen koululla ja Kerkonjoen koululla järjestetään iltapäivätoimintaa, jota ohjaavat koulutetut koulunkäynninohjaajat. Toiminnan keskeisenä tarkoituksena on tukea lapsen kasvua ja kehitystä sekä tukea myös perheitä ja koulua yhteisessä kasvatustehtävässä. Toiminnan tavoitteena on lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäminen seuraavista näkökulmista: lapsen vapaa-ajan toiminnan ohjaaminen, lapsen kasvun ja kehityksen tukeminen, lapsen koulunkäynnin ja oppimisen tukeminen, varhainen puuttuminen ja sosiaalisen kanssakäymisen vahvistaminen. Aamupäivätoimintaa järjestetään sovitusti tarpeen mukaan. Toimintaan voivat osallistua peruskoulun 1. ja 2. vuosiluokkien oppilaat sekä muiden vuosiluokkien osalta oppilaat, joilla on perusopetuslain mukainen päätös erityisestä tuesta.

Kerkonjoen koululla voidaan toiminnan piiriin ottaa myös esiopetuksen oppilaita, jos hoidon tarve on kerhomuotoista ja osallistuminen on kyydistysten kannalta tarkoituksenmukaista.

### **3.2.7 Harrastamisen Suomen mallin harrastusryhmät**

Perusopetuksen kouluilla on harrastamisen Suomen mallin harrastusryhmiä, joissa halutessaan jokainen perusopetuksen oppilas pääsee harrastamaan maksutta. Tarjolla on kieliä, kädentaitoja, taidetta ja liikuntaa. Sisällöt vaihtelevat vuosittain, ja sisältöjen kehittämiseksi oppilaat voivat esittää toiveitaan. Toimintaa koordinoi vapaa-aikasihteeri.

### **3.2.8 Tukioppilastoiminta**

MLL kouluttaa tukioppilasohjaajia ja tarjoaa toiminnan tueksi materiaalia. Toiminta on vakiintunutta ja ohjaajana on siihen koulutettu opettaja. Tukioppilastoiminnan avulla pyritään edistämään koulun yhteisöllisyyttä ja opettamaan lapsia ja nuoria vertaistuen antamiseen ikätason mukaisesti. Matti Lohen koulun tukioppilaat ovat 8- ja 9.-luokkalaisia koulumyönteisiä, vastuuntuntoisia ja aktiivisia nuoria, jotka saavat tehtäviinsä koulutuksen. Koulutuksesta vastaavat yhteistyössä tukioppilasohjaaja, tukioppilaat, nuorisotoimi ja seurakunta.

### **3.2.9 Nuorten keskuudessa kouluilla tehtävä kriisityö**

Äkillisiä kriisejä varten kouluille on laadittu kriisisuunnitelmat. Äkillisten kriisien sattuessa toimitaan kriisisuunnitelman mukaan. Kriisisuunnitelmat käydään läpi vuosittain ja päivitetään vähintään valtuustokausittain.

### **3.2.10 Kehittäminen**

Jokaiselle lukuvuodelle asetetaan lukuvuosisuunnitelmassa tavoitteet ja toimintasuunnitelma tavoitteiden toteuttamiseksi. Lukuvuoden lopuksi arvioidaan tavoitteiden toteutumista. Lukuvuoden arviointia käytetään pohjana seuraavan lukuvuoden suunnittelussa ja tavoitteiden asettelussa.

Perusopetuksessa yhteistyötä tehdään tiiviisti oppilaiden, huoltajien, eri ammattilaisten ja yhdistysten välillä. Kiinnitetään huomiota ennaltaehkäisevään toimintaan ja tartutaan nopeasti esille nouseviin oppilasasioihin. Perusopetuksessa tehdään kehitystyötä mm. positiivisen pedagogiikan mukaisen toimintakulttuurin ja tiimimuotoisen toiminnan vahvistamisessa, oppimisen tuen käytänteiden kehittämisessä sekä oppilashuollon käytänteiden yhdenmukaistamisessa koulutasolla. Monialaista yhteistyötä koulun arjessa vahvistetaan esimerkiksi kehittämällä ryhmämuotoista toimintaa.

Lukiokoulutuksessa pyritään verkostomaiseen työskentelyyn muiden lukioiden, korkeakoulujen ja sidosryhmien kanssa. Tavoitteena on tarjota laaja kurssitarjonta, joka tukee opiskelijoiden jatko-opintotoiveita ja -valmiuksia.

### 3.3 KULTTUURI- JA VAPAA-AIKATOIMEN PALVELUT, JÄRJESTÖTYÖ

#### 3.3.1 Nuorisotoimi (PÄIVITETTY NUORISO JA LIIKUNTA 4/2024)

Nuorisolaki ja nuorisotyölaki ovat lähtökohtina nuorisotoimen toimintasuunnitelmalle ja toiminnan kehittämiseksi vastaamaan nuorisotyön peruspalveluita. Nuorisolain tarkoituksena on tukea nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta ja nuorten sosiaalista vahvistamista sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja. Näiden tavoitteiden toteuttamisessa lähtökohtina ovat yhteisöllisyys, yhteisvastuu, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo. (Nuorisolaki 27.1.2006/72 1luku 1§).

Kunnan nuorisotoimen toiminta kohdentuu tällä hetkellä kouluikäisistä itsenäistyviin nuoriin aikuisiin. Nuorisotoimessa työskentelee vapaa-aikasihteeri (70 % työaika), etsivä nuorisotyöntekijä (100 % työaika) sekä perusnuorisotyöntekijä, joka tekee perusnuorisotyön lisäksi TUVA- ohjausta sekä nuorten työpajaan ohjausta (100% työaika). Hankerahoituksien avulla hyödynnämme erilaista osaamista projektien muodossa. Lisäksi toiminnassa on mukana ajoittain vapaaehtoisia toimijoita ja järjestöjä. Nuorisotyö koordinoi lisäksi Harrastamisen Suomen mallin hanketta, jonka tarkoituksena on tarjota maksutonta harrastustoimintaa peruskouluikäisille.

Kunnan nuorisotoimi tukee vuosittain nuorisoseuroja ja järjestöjä. Avustus jaetaan hakemusten perusteella.

Nuorisotoimi tarjoaa nuorille toimitiloja, joissa voi järjestää turnauksia, teemailtoja ja tapahtumia sekä viettää vapaa-aikaa muiden nuorten seurassa valvotusti. Nuorisotila sijaitsee kunnan kirjaston alakerrassa.



Nuorisotilalla järjestettävä toiminta:

- avoimet illat kolmena iltana viikossa nuorille (yli 6.lk) ja yhtenä iltapäivänä viikossa lapsille (1.-5.lk)
- discot

- elokuvaillat
- yönuokut –tapahtumat
- turnaukset
- teemaillat
- tilat varattavissa myös muiden ryhmien käyttöön

Nuorisotoimen muut tehtävät:

- tapahtumat
- ennaltaehkäisevä päihdetyö (teemapäivät, luennot, koulukahvit ja koulunuorisotyö)
- retket
- leirit (päiväleiritoiminta kesäaikaan, varhaisnuorten leirit yhteistyössä seurakunnan kanssa)
- tieto- ja neuvontatyö
- nuorten kesätyöllistäminen
- nuorisovaltuustotoiminta (RauNo)
- vuosiaavustusten myöntäminen nuorisotyötä tekeville järjestöille ja yhteisöille

Nuorten kesätyöllistämisen tukemiseen kunta varaa vuosittain määrärahan, joka on kohdennettu 16 -25 -vuotiaiden nuorten työllistämiseen.

Rautalammilla toimii nuorisovaltuusto (RauNo), joka on hyvinvointilautakunnan alainen. Nuorisovaltuustotoiminta on alkanut vuonna 2004. Nuorisovaltuustoon otetaan haastattelujen perusteella mukaan 6-9 nuorta, joista osa on yläkouluikäisiä ja osa yläkoulun päättäneitä. Toimintakausi kestää yhden vuoden ja mukana voi olla enintään viisi vuotta. Nuorisovaltuusto on mukana nuorisotoimen toimintojen suunnittelussa sekä toteutuksessa. He välittävät tietoa nuorten parissa sekä tuovat kuuluville nuorten ääntä.

Nuorisotoimen merkittävimpiä yhteistyökumppaneita ovat koulut sekä seurakunnat. Lisäksi yhteistyötä tehdään paljon myös kunnan muiden toimialojen kanssa (kirjasto-, kulttuuritoimi).

### 3.3.2 Liikuntatoimi

Liikuntalain mukaisesti yleisten edellytysten luominen liikunnalle on valtion ja kuntien tehtävä. Kunnan tulee luoda edellytyksiä kuntalaisten liikunnalle kehittämällä paikallista ja alueellista yhteistyötä sekä terveyttä edistävää liikuntaa, tukemalla kansalaistoimintaa, tarjoamalla liikuntapaikkoja sekä järjestämällä vastaavat yleensä liikuntajärjestöt. (Liikuntalaki 18.12.1998/1054 1luku 2 §)

Liikuntatoimessa työskentelee vapaa-aikasihteeri (30% työaika). Liikuntatoimen alaisuuteen kuuluu uimahallin osa-aikainen henkilökunta (lipunmyyjä, uinninvalvoja) sekä kokoaikainen liikuntaneuvoja. Ulkoliikuntapaikkojen hoito on pääasiassa ulkoistettu ja niiden valvonta kuuluu tekniselle toimelle.

Kunnan liikuntapaikkoihin kuuluvat mm:

- sisäliikuntasalit 2 kpl
- kuntosalit 2 kpl
- uimahalli
- tenniskenttä (3 pelikenttää; hiekkatekonurmikenttä)
- urheilukenttä (yleisurheilu, jalkapallo, pesäpallo, lentopallo; kumirouhekenttä)
- valaistu kuntopolku, muita retkeily- ja luontoreittejä taukopaikkoineen
- frisbeegolfrata
- uimarannat
- ladut (valaistu kuntopolku, retkiladut n. 25 km)
- moottorikelkkareitit
- luistelukentät (2 kpl kiekkokaukalo, yleisöluistelurata)
- laavut ja kodat
- lisäksi kunnasta löytyy useampi ratsastustalliyritys



Liikuntatoimi järjestää eri-ikäisille suunnattuja tilaisuuksia ja tapahtumia resurssien puitteissa. Yhteistoiminta urheiluseurojen ja -jaostojen sekä koulujen kanssa on tärkeää. Pääpaino on kunto-, virkistys- ja terveystoiminnassa.

Yhteistyökumppaneita ovat mm. Rautalammin Urheilijat ry, Sisä-Savon kansalaisopisto, koulut, Kerkonkosken Ketterä ry, Rautalammin Tennis ry, MLL ja Oikarin Tähti ry.

Kunnan liikuntatoimi tukee vuosittain urheiluseuroja ja järjestöjä. Avustukset jaetaan hakemusten perusteella.

### **3.3.3 Etsivä nuorisotyö**

Etsivä nuorisotyö on kasvatus- ja kohtaamistyötä, jonka tavoitteena on olla läsnä nuorten keskuudessa ja tarjota mahdollisuus turvalliseen ja luotamukselliseen aikuiskontaktiin. Ensisijaisena tehtävänä on tavoittaa 16–29-vuotiaita nuoria, jotka ovat koulutuksen tai työmarkkinoiden ulkopuolella. Etsivä nuorisotyö etsii nuoren kanssa vastauksia nuoren mieltä askarruttaviin kysymyksiin ja auttaa häntä saavuttamaan sellaiset palvelut ja muun tuen, joilla edistetään nuoren kasvua, itsenäistymistä, osallisuutta yhteiskuntaan ja elämänhallintaa. Samoin nuorta autetaan pääsemään koulutukseen ja työmarkkinoille. Etsivä nuorisotyö tarjoaa nuorelle vapaaehtoista tukea ja käytännön apua. Palvelu on vapaaehtoista ja maksutonta.

Etsivään nuorisotyöntekijään voi ottaa yhteyttä nuori itse, nuoren läheiset tai viranomaiset, ensisijaisesti nuoren itsensä luvalla. Lähestyä voi kaikentyyppisissä asioissa. Myös tietyillä viranomaisilla on velvollisuus luovuttaa nuoren tiedot etsivään nuorisotyöhön arvioidessaan sen olevan tarpeellista tai kun Nuorisolaki (1285/2016) niin velvoittaa. Etsivä nuorisotyö käynnistyi Rautalammissa elokuussa 2011 ja se on vakinaistunut kunnan toiminnaksi. Toimintaa tuetaan edelleen opetus- ja kulttuuriministeriöstä.

### **3.3.4 Kehittäminen**

Nuorisotoimi järjestää aina kerran lukuvuoden aikana Vanhempien Nuokku -illan tai avoimet ovet -tapahtuman, jossa voidaan keskustella nuorten huoltajien, päättäjien ja kuntalaisten kanssa ajankohtaisista asioista ja ilmiöistä. Samalla tarjotaan mahdollisuus tutustua sekä ympäristöön, missä nuoret viettävät vapaa-aikaansa, että nuorisotoimen ohjaukseen.

Liikuntatoimi aloitti syksyllä 2021 perheliikunnan, joka on tarkoitettu tukemaan vanhemmuutta ja perheiden liikuntakasvatusta. Palvelu on maksutonta ja avointa kaikille.

### 3.3.5 Kirjastotoimi (päivitetty)

Kirjasto tarjoaa pääsyn aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin; ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa; edistää lukemista ja kirjallisuutta. Valtakunnallisen selvityksen mukaan tärkein rooli kirjastolla on lukutaidon tukemisessa. Hyvä lukutaito edistää oppimista, osaamista ja työllistymistä ja on tutkitusti tehokas keino ehkäistä syrjäytymistä. Kirjasto tarjoaa tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon; tarjoaa tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan; sekä edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. (Kirjastolaki 29.12.2016/1492 1 luku 2 §).

Kirjastonkäyttö- ja lukijatutkimuksissa on todettu, että lukuharrastus ja kirjastonkäyttö korreloivat yleisen hyvinvoinnin, terveyden ja esimerkiksi koulutuksen kanssa. Kirjasto tarjoaa nuorille tilan, jossa perinteisen lainaustoiminnan lisäksi on mahdollista viettää vapaasti aikaa, vaikka pelaten tai kavereita tavaten. Monelle nuorelle kirjasto tarjoaa rauhallisen ja turvallisen ympäristön ajanviettoon, antaa mahdollisuuksia osaamisen kasvattamiseen, läksyjen tekoon ja tiedon etsintään. Lasten ja nuorten käytössä on myös tietokoneita ja nuortenosastolla on Playstation-pelipiste. Laaja-alaisesti kirjastotoiminta luo ihmisille hyvinvointia ja tukee nuorten kykyjä itsensä kehittämiseen. Toiminta on ennaltaehkäisevää, sosiaalista pääomaa ja yhteisöllisyyttä vahvistavaa toimintaa.

Lukeminen on paitsi hauskaa ja virkistävää, se myös kehittää sosiaalisia taitoja sekä viestintä- ja empatiakykyä. Lukuharrastus lisää yleistietoa ja kasvattaa sanavarastoa. Lapselle lukeminen tukee puheen- ja kielenkehityksen lisäksi myös mielikuvitusta ja tunteiden käsittelyä. Lukutaitoa tarvitaan joka päivä: viranomaisten kanssa asioidessa mm. hakemusten teossa, nettiä käyttäessä, sähköpostiviestinnässä ja sosiaalisessa mediassa. Lukutaito auttaa jäsenilemään ja hankkimaan tietoa eri lähteistä. Ilman lukutaitoa on vaikea pärjätä digitaalisessa maailmassa, kaiken pohjana on kirjoitetun kielen ymmärtäminen – kanavasta riippumatta.

Kirjasto tukee lasten ja nuorten lukuharrastusta eri tavoin. Lasten ja nuorten aineistoja hankitaan runsaasti ja monipuolisesti. Kirjasto järjestää yhdessä koulujen kanssa kirjastonkäytön ja tiedonhaun opetusta. Matti Lohen koulun eskarit ja luokat 1, 3, ja 7 kutsutaan joka syksy kirjastokäynnille. Eskarilaisten kanssa katsotaan video ”Lukuleijona käy kirjastossa” ja keskustellaan kirjastonkäytöstä sekä tutustutaan lasten osastoon. 1. luokan oppilaille on ”Kirjastoleikki”, jonka avulla tutustutaan kirjastoon. Kolmasluokkalaisille on suunniteltu ”Pakuhuone kirjaston tapaan”, joka tarjoaa uudenlaisen tavan tehdä kirjallisuutta tutuksi sekä konkretisoida tiedonhankinnan ja monilukutaidon merkitystä. Seitsemäsluokkalaisille kirjastonkäyttöä ja tiedonhakua opastava tehtäväsuunnistus toteutetaan QR-koodien ja tablettilaitteiden avulla. QR-koodien takaa löytyy materiaalia tehtävää varten tai sivusto, jolta tiedon voi löytää. Oppilaat kiertävät samalla kaikki osastot ja oppivat, mitä miltäkin osastolta löytyy. Kerkonjoen koulun 5. ja 6. luokan oppilaat

käyvät kirjastossa joka toinen vuosi. Uudet maahanmuuttaja lapset ja nuoret kutsutaan ohjattuun kirjastoesittelyyn vuosittain.

Koulun kanssa yhteistyössä on kehitetty eri luokka-asteille mahdollisuus suorittaa lukudiplomi, jonka kirjalistat päivitetään vuosittain Rutakko-kirjaston verkkosivuille, vastuu diplomien suorittamisesta on opettajilla. Kirjasto järjestää koululaisille myös kirjavinkkausta ja kirjailijavierailuja vuosittain.

Kirjasto tarjoaa nuorille mahdollisuuden TET-harjoitteluun kirjastossa. TET-jakson aikana oppilaat tutustuvat ohjatusti kirjaston toimintaan. TET on monelle nuorelle ensimmäinen työpaikka. Harjoittelussa nuoret saavat omakohtaista kokemusta ja tietoa työelämän vaatimuksista ja oikeasta tekemisestä. Kirjastolle puolestaan avautuu mahdollisuus vaikuttaa oppilaiden asenteisiin.

Alle kouluikäisille lapsille pyritään tarjoamaan lukemiseen kannustavia tapahtumia yhdessä varhaiskasvatuksen kanssa. Päiväkodit vierailevat kirjastossa ja niille kootaan lukupaketteja pyydetyistä aiheista. Ryhmien on mahdollista saada paikan päällä apua kirjaston käytössä. Yhteistyössä neuvolan kanssa on otettu käyttöön iltasatupassi. Perheille jaetaan neuvolakäynnillä passi ja valikoimaluettelo eri aiheisista satukirjoista. Passin tarkoituksena on kannustaa vanhempia ja lapsia yhteisen lukuhetkeen. Kirjasto on mukana myös Rautalammille syntyvien vauvojen muistamisessa yhdessä eri toimijoiden kanssa. Kirjasto lahjoittaa ”rotinakassiin” erilaisia vauvojen kovakantisia kuvakirjoja.



Rautalammin kirjastolla on käytössä Facebook ja Instagram. Pyrkimyksenä on näiden vuorovaikutteisten sosiaalisten medioiden kautta tavoittaa nuoria ja saada heiltä palautetta ja toimintaideoita. Toivomme että näiden toimintojen avulla kirjasto pyrkii houkuttelemaan kirjastoon myös niitä nuoria, joiden mielikuvissa kirjasto on pölyinen, hiljainen ja ikävystyttävä paikka.

### **3.3.6 Kulttuuri**

Kulttuuritoimen tehtävänä on luoda edellytyksiä taiteen harrastamiselle ja tuottaa monipuolisia kulttuuripalveluja. Rautalammin kulttuuritoimi tarjoaa esiintymis- ja näyttelytilaisuuksia lapsille ja nuorille sekä mahdollisuuksien mukaan avustaa hakemusten perusteella heidän kulttuuriharrastustaan tukevia toimijoita. Kulttuurikokemuksia tarjotaan myös osana varhaiskasvatusta ja perusopetusta esimerkiksi kouluilla tai päiväkodeissa vierailevina teatteri- tai konserttiesityksinä tai digitaalisina kulttuurisisäلتöinä.

Kunnan kulttuuritoimi tukee vuosittain nuorisoseuroja ja järjestöjä. Avustukset jaetaan hakemusten perusteella.

## **3.4 Kolmannen sektorin toimijat**

### **Rautalammin seurakunta**

Rautalammin evankelisluterilainen seurakunta tekee monipuolista yhteistyötä Rautalammin kunnan varhaiskasvatuksen ja koulutoimen, nuorisotoimen sekä perhetyön ja sosiaalitoimen kanssa. Yhteistyön tavoitteena on tukea lasten ja nuorten sekä perheiden kokonaisvaltaista kasvua ja hyvää elämää. Jaetut perusarvot mahdollistavat toimivan yhteistyön. Varhaiskasvatuksen ja koulujen kanssa tehdään yhteistyötä erillisen sopimuksen mukaisesti. Seurakunta tukee erityisesti varhaiskasvatuksen ja koulujen arvokasvatusta. Seurakunnan työntekijät vierailevat säännöllisesti sekä varhaiskasvatuksen että koulujen toimipisteissä.

Seurakunta on mukana koordinoimassa kohtaamispaikkatoimintaa perheille, tekee yhteistyötä hyvinvointialueen perhetyöntekijöiden ja sosiaalitoimen sekä lastenneuvolan kanssa perhekeskummallin mukaisesti. Seurakunnan perhetyöstä vastaava nuorisonohjaaja on myös käytettävissä kaikissa varhaiskasvatuksen piirissä olevien lasten ja heidän perheidensä hyvinvointia tukevilla toimilla.

Seurakunnan varhaisnuoriso- ja nuorisotyössä järjestetään ohjattua viikkotoimintaa, (esim. iltapäiväkerho, isoskoulutus ja nuortenillat) ja tapahtumia (esim. Kymppisynttärin, pääsiäisvaellus, joulukuvaelma) sekä koulujen loma-aikoina retkiä ja leirejä yhdessä kunnan nuorisotoimen kanssa.

Seurakunta voi tukea kunnan toimijoita kriiseissä, esimerkiksi onnettomuuden tapahduttua, yhdessä etukäteen sovitulla tavalla. Seurakunnasta kuka tahansa voi hakea apua akuutissa kriisitilanteessa. Diakoniatyö on kristillisestä rakkaudesta nousevaa auttamistyötä kaikenikäisten parissa. Se on keskustelua, tukemista, rinnalla kulkemista, auttamista, sielunhoitoa ja aineellista auttamista. Diakonia-työn antama apu on kaikille avointa ja voit puhua asioistasi luottamuksellisesti, sillä diakonia sitoo vaitiolovelvollisuus. Seurakunnan toiminta sekä kriisi- ja avustustyö on avointa jokaiselle vakaumuksesta tai uskonnollisesta taustasta riippumatta. Lisätietoja Rautalammin seurakunnan toiminnasta löytyy seurakunnan kotisivuilta.

### **Sisä-Savon kansalaisopisto**

Rautalammin kunnan alueella toimii Sisä-Savon kansalaisopisto. Se tarjoaa kursseja ja opetusta kaikenikäisille asiakkaille mm. ilmaisutaidossa, kädentaidoissa, liikunnassa sekä musiikissa. Sisä-Savon kansalaisopiston opinto-oppaaseen on mahdollista esittää toiveita.

### **Kuopion konservatorion Suonenjoen toimipiste**

Rautalammin kunta kustantaa osan musiikkiopintojen kustannuksista jokaiselle rautalampilaiselle lapselle ja nuorelle, joka on hyväksytty opiskelemaan konservatoriossa. Perheen pienimmille on tarjolla musiikkileikkikoulu.

## **MLL**

MLL:n toiminta tarjoaa lapsille, nuorille, vanhemmille ja lapsiperheille mahdollisuuksia kohtaamisiin, tukeen ja vertaistoimintaan. Rautalammin MLL paikallisyhdistys toimii yhdessä muiden toimijoiden kanssa lapsiperheiden kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistämiseksi. Toimintaa suunnitellaan tarpeiden ja resurssien pohjalta.

## **RautU**

Rautalammin Urheilijat ry. on yleisseura, joka liikuttaa rautalampilaisia ja lähialueen harrastajia. Rautalammin Urheilijoilla on 7 alajaostoa: hiihto, jalkapallo, pesäpallo, lentopallo, voimailu, alamäkiluistelu ja uusimpana frisbeegolf. Lisäksi kesällä jaostot pitävät vuorollaan yleisurheilun viikkokisoja. Seurassa toteutetaan merkittävää vapaaehtoistyötä lasten ja nuorten sekä aikuisten liikuttamiseen ja urheilun mahdollistamiseen. Seuran liikuntaryhmistä saa tietoja RautU:n facebook-sivuilta ja kotisivuilta.

## **Muut järjestöt**

Rautalammin kunnassa toimii aktiivisia seuroja, yhdistyksiä ja järjestöjä, joiden kanssa teemme eriasteista yhteistyötä lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistämiseksi. Lisätietoa Rautalammilla toimivista järjestöistä löydät vapaa-aikatoimen verkkosivuilta: <https://www.rautalampi.fi/palvelut/liikunta-nuoriso-ja-vapaa-ajan-palvelut/seurat-ja-yhdistykset/>





## PÄÄTÖKSENTEKO

Suunnitelma on valtuustotason päätös ja tehdään valtuustokausittain. Hyväksyessään suunnitelman valtuusto edellyttää kunkin toimialan vastaavan omaa toimialaansa koskevien tavoitteiden ja toimenpiteiden toteuttamisesta sekä seurannasta ja raportoinnista suunnitelman mukaan.

## SEURANTA JA ARVIOINTI

01.01.2023 alkaen sosiaali- ja terveystalvet siirtyivät hyvinvointialueelle, samoin koulupsykologi- ja kuraattori-palvelut. Tämä tuo muutoksia palvelujen järjestämiseen ja vastuutahoihin. Ensisijaisena kehittämiskohteena on yhteistyötapojen luominen eri organisaatioiden välillä.

Lasten ja nuorten hyvinvointityöryhmä koordinoi ja edistää Rautalammin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toimeenpanoa ja kehitystoimia vuosittaisissa suunnitelmissa ja talousarvioissa. Ryhmä seuraa, arvioi ja edistää yhteistyön toimivuutta. Rautalammin kunnanhallitus nimeää lasten ja nuorten hyvinvointityöryhmän.

Lasten ja nuorten hyvinvointityöryhmä laatii toiminnastaan seurannan ja toteutuksen suunnitelman. Sovitaan lapsille ja perheille tehtyjen kyselyjen pohjalta vuosittainen kehittämisteema, johon kaikki toimialat sitoutuvat. Kehittämisteema sovitaa vuoden ensimmäisessä ohjausryhmässä. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman vuosittaiseen seurantaan laaditaan vuosikello, jonka toteutumista seurataan talousarvion yhteydessä.

Rautalammin kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laajan kokonaisarvioinnin seuraava ajankohta on vuonna 2025.

## LIITTEET:

Rautalammin kunnan hyvinvointisuunnitelma  
Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman vuosikello

## Käsittely:

- hyvinvointilautakunta 290524
- kunnanhallitus 030624
- kunnanvaltuusto 040624